

METODERAPPORT

2

SKUP 2020

FAKKE

Verden er...

Innsendt av Simen Askjer
& Finn Erik Robstad TV 2

Innsendere:

Finn Erik Robstad - Tlf 993 48 704 - fir@tv2.no

Simen Askjer - Tlf 920 39 515 - sar@tv2.no

Reportasjeleder:

Niklas Lysvåg - Tlf 414 23 327 - nly@tv2.no

Takk til:

Niklas Lysvåg, Lovise Gangnes, Karianne Solbrække, Pernille Gunnes, Anniken Jonassen Hjertholm/LAB 2. Takk også til SUJO for hjelp i startfasen av prosjektet.

Publisert:

Fra 20.september 2020. Arbeidet fortsetter inn i 2021.

Redaksjonen:

TV 2 Nyhetene

/v Innenriksavdelingen

Dronning Eufemias gate 11

0191 Oslo

Innholdsfortegnelse:

1 Innledning	1
2 Nyhetsverdi	2
3 Dette har TV 2 avslørt	2
4 Slik kom arbeidet i gang	3
4.1 Verdens største kriminelle virksomhet.....	4
4.2 Hvorfor skal vi bry oss?.....	4
4.3 De gode hjelperne.....	5
5 Metodebruk	6
5.1 Oslo, Norge - NiceTrade.....	7
5.2 Istanbul, Tyrkia - "Europas piratvare-hovedstad".....	8
5.3 Oslo, Norge - Klokkesvindlerne.....	12
5.4 Gøteborg, Sverige - 82 tonn falske kulelager.....	13
5.5 Hongkong - Industri-forfalskning og agentene.....	13
5.6 Haag, Nederland - Europol.....	14
5.7 Qingdao, Kina - 20 millioner falske Paracet.....	14
5.8 Sandwich, England - Pfizers laboratorium.....	16
5.9 Tromsø, Norge - Falske piller og guttene som døde.....	16
5.10 Fotometodikk.....	17
6 Motstand	18
7 Kildegrunnlag og kildebehandling	19
8 Etske problemstillinger	19
9 Konsekvenser	19
10 Formidling	20
11 Publiseringliste	21

1. Innledning

Folk flest forbinder nok først og fremst piratkopiering med strandseilere i Spania eller turistboder i Hellas, som selger falske "RayBan"-solbriller og gullklokker fra "Rolex".

For mange kan det å kopiere en vare virke som en uskyldig og relativ harmløs virksomhet.

Det er det ikke.

Denne kriminaliteten er mer verdt enn våpen, menneskehandel og narkotika.

Ifølge Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) er verdens fake-handel nå verdt 5 791 500 000, eller 5,7915 billioner norske kroner, og dette er et konservativt anslag.

Dette er penger som blir brukt til å finansiere annen kriminalitet, også terror.

Produktene som blir forfalsket er alt fra barneleker laget av giftig materiale, airbags til biler, som utløses sekunder etter at sjåføren har krasjet, til medisiner som i stedet for å gjøre pasienter friske er blandet med fentanyl og rottegift som kan ta livet av folk umiddelbart.

Det stopper ikke der. Det finnes knapt et eneste produkt i alle varekategorier i verden, som **ikke** blir forfalsket.

Ifølge det europeiske politisamarbeidet, Europol, blir piratkopiering omtalt som "crime of the century". Årsaken er lav risiko og høy fortjeneste.

- Piratvarevirksomhet er et problem for varemerkeinnhavere, ved at de taper penger og omdømme.
- Det er et problem for forbrukerne ved at man kan få varer som ikke fungerer skikkelig, eller i verste fall gjøre fysisk skade.
- Det er et problem for samfunnet, fordi en slik svart økonomi bidrar ikke bare til tapte skatteinntekter og arbeidsplasser, men også fordi økonomien bidrar til å finansiere organiserte kriminelle og terrororganisasjoner.

De to siste årene har TV 2s journalister Finn Erik Robstad og Simen Askjer jobbet med å komme på innsiden av piratvareindustrien. Målet var å finne ut følgende:

Hvem er disse piratene, og hvordan opererer denne kyniske bransjen? Hvem er ofrene som blir utnyttet? Hvor produseres de falske produktene? Hvordan er salgskjeden? Hvordan ender de falske varene opp i Norge? Og hva gjør norske myndigheter for å stoppe dem?

2. Nyhetsverdi

Sakene vi har publisert om piratvarebransjen bør angå *alle*. Alle kjøper varer, og alle har et visst etisk ansvar når man handler. Undersøkelser bestilt av Patentstyret og Tolletaten viser at nordmenn har slappe holdninger til kjøp og salg av piratvarer. 1 av 4 synes det er helt greit å kjøpe kopier. Vi mener det har stor nyhetsverdi å vise norske forbrukere hva de er med på å støtte dersom man bevisst eller ubevisst kjøper falske varer. Det er vesentlig for publikum å se hvordan verdens største kriminelle virksomhet opererer, slik at de kan ta velinformerte valg om hvordan man skal handle.

Piratkopiering er en type kriminalitet som stort sett alle vet litt om, men ingen egentlig vet omfanget av. Forhåpentligvis har sakene vi har laget gjort et inntrykk hos publikum, slik at de tenker seg om neste gang de blir fristet til å kjøpe falske varer.

I og med at dette dreier seg om verdens største kriminelle industri, mener vi at dette krever medienes oppmerksomhet og kritisk blikk.

Vår rolle har vært å forsøke å avsløre og dokumentere baksiden av piratvareindustrien, og hvor brutal og kynisk den er. Det har nyhetsverdi å vise nordmenn at moderne slaver, fattige barn, og andre svake grupper blir utnyttet til å produsere de falske produktene.

Det er viktig å vise frem hvor mye penger det er i denne kriminelle virksomheten, og å vise til konkrete eksempler på at pengene har vært med på å finansiere store terrorangrep. Det har også stor nyhetsverdi å fortelle publikum at mange av de falske produktene, som for eksempel falske industrideler, og falske medisiner, kan være direkte livsfarlige for forbrukere.

3. Dette har TV 2 avslørt

I en serie reportasjer har TV 2 det siste året vist hvor stor og omfattende piratvareindustrien har blitt. Vi har avslørt og dokumentert med skjult kamera at noen av bakmennene blant annet utnytter syriske flyktninger for å produsere falske luksusvesker på et lite bakrom i Istanbul i Tyrkia.

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-2020-episode-264-1586361.html?showPlayer=true>

<https://www.tv2.no/nyheter/11494616/>

Vi har vist at pengene fra piratvareindustrien har vært med på å finansiere menneskehandel og terror.

<https://www.tv2.no/nyheter/11602498/>

Vi har avslørt og dokumentert at forfalskning av varer ikke bare skjer med solbriller, luksusvesker, men også livsnødvendige produkter som medisiner. Under dekke av å være forretningsfolk dro vi til Kina for å forhandle med produsenter av piratkopierte medisiner. I forhandlingene med flere fabrikker dokumenterte vi med skjult kamera hvordan vi ble tilbudt å bestille 20 millioner av falske Paracet-piller med helt andre ingredienser enn originalen.

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/>

Avsløringen skapte stor oppmerksomhet. Legemiddelverkets Line Saxegaard sa til TV 2 at hun var skremt over hvor enkelt det er å få forfalsket medisiner, samtidig som hun advarte folk mot hvor farlig falske medisiner er. "Folk kan dø umiddelbart", sa hun.

<https://www.tv2.no/nyheter/11714191/>

TV 2 har også avslørt at legemiddelprodusenten Pfizer har oppdaget at 118 av deres legemidler har blitt piratkopiert. Potenspillere, hjertemedisin, kreftmedisin og medisin mot Parkinsons sykdom er blant eksemplene. I de falske medisinene har de funnet malingsrester, frostvæske, virkestoffet i rottegift, og piller som har vært ren ecstasy og amfetamin. De har også funnet at flere av forfalskningene enten har "ingen virkestoff", "for lite virkestoff" eller "for mye virkestoff".

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/21-nyhetene-1591329.html?showPlayer=true>

Vi har avslørt at Norge slett ikke er skånet for dette. Hver dag strømmer det inn falske medisiner til Norge med helt vanlig post, og at Tolletaten kommer til å destruere 9000 forsendelser i 2020. Mottakerne av de falske medisinene er enten ikke klar over at de er falske og potensielt livsfarlige, eller så er de så avhengig av medisinen at de velger å ta sjansen uansett om den er ekte eller falsk.

<https://www.tv2.no/nyheter/11710298/>

Vi har vist at store norske og internasjonale industriselskaper, som man overhode ikke tenker på at skal bli rammet av piratkopiering, i stor grad sliter med at deres produkter blir forfalsket og brukt i all verdens industri. Vi har avslørt at det er barn helt ned i 5-6 årsalderen som sitter å lager mange av produktene under svært kritikkverdige forhold.

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/21-nyhetene-2020-episode-363-1613861.html?showPlayer=true>

Vi har avdekket at falske varer selges i stort volum på Norges største handelsplattform, Finn.no. Vi har avslørt svindlere som forsøker å lure folk for store beløp ved å selge falske luksus-klokker som ekte vare...

<https://www.tv2.no/spesialer/nyheter/klokkebransjens-bakside-ekte-eller-fake>

...og vi har fortalt historien til ofrene for svindelen som har blitt lurt for sparepengene sine, og fått saken henlagt av politiet, til tross for at det er snakk om grovt bedrageri med kjent gjerningsperson.

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-2020-episode-299-1594982.html?showPlayer=true&chapterId=1092633>

<https://www.tv2.no/nyheter/11730075/>

Så langt har vi laget over 70 reportasjer, nettartikler og studio-rigg om tematikken. Vi har enda mye stoff igjen til publisering. (Fullstendig publiseringsliste ligger vedlagt.)

4. Slik kom arbeidet i gang

TV 2s reportere Finn Erik Robstad og Simen Askjer har i forbindelse med flere tidligere reportasjereiser til utlandet sett at antatt falske versjoner av alle mulige slags varer blir solgt på steder som gir grunn til å mistenke at varene slett ikke er det de utgir seg for å være.

Interessen for å se videre på hva og hvor mye som egentlig forfalskes i verden har økt, i takt med alt vi har sett og senere lest om. Vi har forstått at piratvareindustrien bokstavelig talt er brutal og livsfarlig. På så mange ulike måter.

8. september 1989 styrtet det norske flyet Partnair Flight 394 nær Hirtshals i Danmark. 55 mennesker mistet livet. Det er til nå den dødeligste ulykken for et norsk-eid flyselskap i noensinne. Senere ble det kjent at årsaken til flyulykken var "ikke godkjente"- eller piratkopierte flydeler som gjorde at skroget gikk i oppløsning.

I de 31 årene siden ulykken har det vært lite fokus på piratkopiering og forfalskning av varer i media. Dette til tross for at den kriminelle bransjen har vokst seg større enn noen gang, og at spekteret og omfanget av hva som blir forfalsket nå nærmest er total.

Høsten 2018 søkte vi redaktør-stipend for å se nærmere på denne bransjen, for å lage en serie reportasjer om piratkopiering/ forfalskninger av ulike varer.

I januar 2019 fikk vi innvilget stipendmidler fra nyhetsredaktør Karianne Solbrække. Det ble startskuddet for en lang og intens research-fase.

4.1 Verdens største kriminelle virksomhet

Vi startet med å lese oss opp på tematikken, og skaffet både nye og gamle rapporter fra Interpol, Europol, Verdens tollorganisasjon (WCOOMD), Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD), EUs merkevarerorgan (EUIPO) etc.

Jo mer vi leste, jo tydeligere ble det at dette er en tematikk som er kraftig underdekket. Her er det stort potensiale til å mange spennende og ikke minst viktige nyhetssaker om et tema få har hørt nok om.

Selv om temaet var spennende lesning skjønnte vi tidlig at vi hadde en utfordring. Hvordan skal vi få resten av Norge til å bry seg om dette?

4.2 Hvorfor skal vi bry oss?

Piratkopiering er en type kriminalitet som har fått lite oppmerksomhet i nyhetsbildet, både i Norge og internasjonalt. Det er egentlig rart, når det er et faktum at dette er verdens største kriminelle virksomhet.

I starten av prosjektarbeidet etablerte vi derfor et "hjelpespørsmål" for å klargjøre premisset, hva som var målene og fremdriften av prosjektet:

"Hvorfor skal vi bry oss om dette? Jo, fordi..."

Piratkopiering i seg selv er ikke nytt. Men omfanget, kynismen og alvorligheten av baksiden av piratkopiering er av en slik karakter at vi mente dette var svært viktig å få frem. Størrelsen på denne industrien og formen for kriminalitet er nytt for folk flest.

Vi ønsket å gi nordmenn innsikt i hvor stor denne bransjen er, og hvordan den opererer. Mange er antagelig ikke klar over hva de er med å støtte, dersom man er ukritisk når man handler varer både på internett og i enkelte butikker.

Dessuten er flere deler av denne industrien langt fra Norge, og det kan være lett å tenke at dette ikke "gjelder oss".

Så, igjen: "Hvorfor skal vi bry oss om dette?"

Jo, fordi; nåtidens handlemønster blant mange nordmenn gjør at vi bevisst eller ubevisst kjøper varer på internett. I mange butikker finnes varer som er produsert av moderne slaver, fattige barn og andre svake personer som blir grovt utnyttet av mafialignende, kynisk kriminelle bakmenn. De igjen tjener seg selv rike på å produsere og selge produkter som i ytterste konsekvens kan være livsfarlige for forbrukere.

4.3 De gode hjelperne

I starten gikk vi bredt ut og kontaktet så mange ulike typer kilder vi kunne. Vi hadde mange møter, telefonsamtaler og mailkorrespondanse med både offentlige etater som Politiet, Økokrim, Tolletaten, Patentstyret,- til store private norske og internasjonale selskaper som Jotun, SKF (Svensk Kulelagerfabrik) og Pfizer.

Målet med å gå bredt ut var å tilknytte oss flest mulig kilder som kunne peke på aktører i bransjen og som kunne hjelpe oss å forstå alle sidene av den kriminelle piratvare-industrien.

Alle store merkevareinnehavere bruker betydelige juridiske krefter på å bekjempe piratvarevirksomhet, men nesten ingen vil snakke om det offentlig.

De fleste av selskapene vi tok kontakt med erkjente problemet, men ønsket ikke å være åpne om at de blir forfalsket.

Det var først da vi kom i kontakt med advokat Trygve M. Gravdahl i Advokatfirmaet Ræder at vi fikk et gjennombrudd.

Hans kontaktnettverk i NACG (Norwegian anti counterfeit group) skulle vise seg å bli gull verdt.

Gruppen består av adokater som jobber med IPR (intellectual property rights), eller merkevarebeskyttelse.

Gravdahl satte oss i kontakt med advokater i en rekke land som utelukkende jobber med å bekjempe piratkopiering. Det åpnet viktige dører for oss. Det gjorde at vi kunne reise til de landene som er mest beryktet for piratkopiering, og intervjuer viktige kilder som kjenner brutaliteten til piratvarebransjen.

Vi ble advart flere ganger underveis om hvor farlig bakmennene, som ofte består av mafia, kan være.

Som Trygve Gravdahl flere ganger i løpet av prosessen har sagt;

"Dette er farlige og kyniske kriminelle som ikke skyr noen midler, og som grovt utnytter andre for å skape enorm profitt."

5. Metodebruk

Vi har brukt flere ulike metoder i vårt prosjekt. Den kanskje mest fremtredende er at vi startet et eget selskap og laget en egen nettbutikk for å tilnærme oss nettverket i piratvareindustrien.

Å skape tillit og troverdighet i et kriminelt nettverk, ved å operere journalistisk gjennom et selskap/nettbutikk har vært svært interessant og lærerikt.

Enkelt forklart er metoden “en ny versjon av god gammeldags undercover-virksomhet”, rettet mot moderne illegal handel.

Ved å bruke nettbutikken “**NiceTrade**” har vi klart å bruke internetthandel som et skalkeskjul til å komme på innsiden av en bransje få andre journalister har undersøkt.

Undercover-metoder er krevende på flere måter. Ingen forsøk på å infiltrere et miljø er like, og metoden stiller store krav til planlegging, gjennomføring, etikk og sikkerhet underveis. Det har vært en rekke ulike scenarioer som har utspilt seg underveis i prosjektet. Dermed har det vært helt nødvendig å støtte seg på andre metoder ved siden av.

I tillegg til å opprettet selskapet **NiceTrade** i Brønnøysundregisteret, samt å lage nettbutikken Nicetrade.no, har vi eksempelvis også brukt følgende metoder:

- Laget brukerprofil til NiceTrade på appen til Aliexpress
- Utført oppsøkende og konfronterende journalistisk i Norge og en rekke andre land.
- Undercover-metoder
- Skjult kamera
- Skjulte lydopptak
- Skjult identitet
- Analysering av ulike varer i laboratorium.
- Analysering av falske varer på verkstedet til autoriserte forhandlere .
- Langvarig kildepleie
- Ny foto-metodikk.
- Sikkerhet

Reisevirksomhet har også vært en viktig del av prosjektet. Noen av metodene har vært nøye planlagt over lengre tid hjemme i Norge, mens andre har oppstått underveis på reiser i utlandet.

Vi har valgt å strukturere metodebruken etter *hvor vi har reist, hvilke metoder vi har brukt, og hvordan vi har brukt metodene.*

5.1 Oslo, Norge - Selskapet NiceTrade

Målet vi hadde satt oss for prosjektet var å komme på innsiden av piratvarebransjen. Vi ville forsøke å kartlegge de ulike leddene i salgskjeden, for å se hvem som kjøper disse varene i Norge, hvem som importerer dem til Norge, hvem selgerne er i utlandet og hvem som lager produktene.

Arbeidsro i reasearch-fasen ble viktig, og vi valgte å isolere oss fra resten av innenriksavdelingen for å slippe unna nyhetshjulet.

I stedet for å jobbe med planlegging og metodeutvikling i TV 2s lokaler, etablerte et "war room" i Simen Askjers leilighet på Majorstuen. Der oppstod ideen til vår hovedmetode.

Nettbutikk og dobbeltspill

For å kunne komme i kontakt med de kriminelle leddene i piratvarehandelen bestemte vi oss for å prøve å utgi oss for å være en del av bransjen. Det gjorde vi ved å starte et selskap som vi kalte for NiceTrade. Selskapet ble registrert i Brønnøysundregisteret 11. mars 2019.

I Brønnøysund ble selskapets formål oppgitt til å være et rådgivningsselskap for import av ulike typer varer til Norge. Men egentlig var formålet å bygge troverdighet når vi skulle kontakte andre aktører i bransjen.

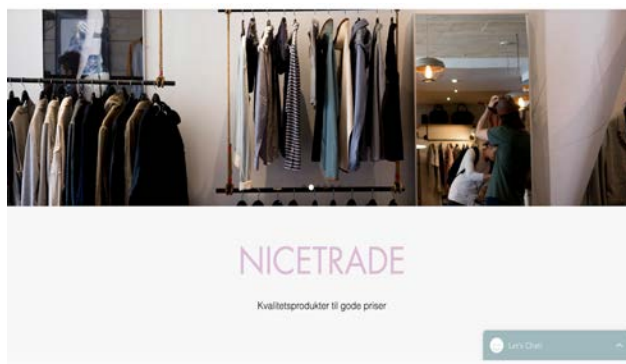
Det var viktig for oss at **NiceTrade** skulle være et ekte selskap. I tillegg til troverdighet var det også et sikkerhetsaspekt at dersom noen av aktørene vi kom i kontakt med ville sjekke vår troverdighet, så ville de finne et ekte registrert selskap.

Metodevalget har helt klart sine etiske utfordringer, men vi kom frem til at vi ikke hadde så mange andre muligheter. Det er lite sannsynlig at kriminelle som tjener store penger på ulovlig virksomhet ønsker å snakke om det for åpent kamera. Derfor trengte vi både skjulte metoder, og løsninger mot de kriminelle aktørene, samt vanlige åpne metoder mot de mer normale kildene.

Vi diskuterte etikk og juss rundt det å starte et ekte selskap nøye med både reportasjeledelsen, redaktørene og TV 2s advokater. Standpunktet ble at så lenge vi ikke brukte selskapet aktivt til å kjøpe eller selge faktiske varer, så var det innenfor, juridisk og etisk.

Skjerdump: Nicetrade.no ⇨

Da selskapet var registrert og aktivt, gikk vi i gang med å bygge en nettside som så ut som en nettbutikk. Vi kjøpte domenet **nicetrade.no** og begynte å utforme den til å se ut som en grossist for flere typer varer. Vi utformet siden på norsk, selv om målgruppen for nettsiden var fremmedspråklige. Dette gjorde vi fordi det ville virke mer troverdig at "kundene" våre ville være nordmenn. For å gi et inntrykk av hva selskapet drev med plasserte vi bilder av ulike bransjer vi ønsket å rette oss mot, på forsiden. Nederst på siden var det et kontaktskjema, som

ble knyttet til epostadresser vi opprettet på domenet. Disse adressene benyttet vi også for å kontakte potensielle piratvareprodusenter.

Nicetrade.no skulle senere vise seg å bli avgjørende for å skape tillit i forhandlingsmøter med fabrikker som produsenter av piratvarer og selgere av store partier med falske varer.

5.2 Istanbul, Tyrkia - “Europas piratvare-hovedstad”

17. mars 2019 dro vi på vår første reportasjetur til Istanbul i Tyrkia. I følge OECD ligger Tyrkia på tredjeplass i verden på produksjon av falske varer, etter Kina og Hongkong.

Turen til Istanbul var først og fremst ment som en research-tur, men vi hadde med oss fullt kamerautstyr i tilfelle vi kom over noe spennende. Journalistisk sett er ikke Tyrkia et enkelt land å jobbe i. Myndighetene er ikke spesielt glad i journalister, og vi kunne bare anta at de kriminelle bakmennene i piratvareindustrien heller ikke ønsket at vi skulle avsløre deres virksomhet. Alle disse truslene gjorde at vi måtte gjøre vurderinger knyttet til vår egen, og våre kilders sikkerhet hele tiden.

Vi hadde lagt opp til flere møter med kilder som vi hadde kommet i kontakt med gjennom nettverket til advokat Trygve M. Gravidahl og NACG (Norwegian anti counterfeit group). Det første møtet var med den tyrkiske advokaten Yasemin Kenaroglu og etterforsker Cameron Gowlett i Cerberus IP. Begge er blant de ledende aktørene i bekjempelse av piratkopiering i Tyrkia, og har flere av verdens største merkevareravn på kundelisten.

Det gikk ikke lang tid ut i møtet før vi forstod at vi hadde komme til riktig sted og møtt riktige kilder. Kenaroglu og Gowlett fortalte i detalj hvordan handelen med falske varer foregår i Istanbul.

Skjulte opptak i “de falske bydelene”

Midt i sentrum av Istanbul ligger verdens største marked for piratvarer, Grand Bazaar. Dit drar opp mot 400 000 turister for å handle varer hver eneste dag. Men det var det som foregår i

områdene rundt Grand Bazaar som fanget vår oppmerksomhet.

⇨ *Grafikken er ment som illustrasjon, og er ikke geografisk nøyaktig.*

Ved hjelp av kildearbeid, kartlegging og “undercover-virksomhet” dannet vi oss et bilde av hvordan fake-handelen foregår i Istanbul. Litt enkelt kan man si at Grand

Bazaar er utstillingsvinduet i midten, som i stor grad er rettet mot av turister. I neste sirkel rundt handles falske varer i store kvanta (engros). Herfra pakkes og sendes store partier med falske varer verden rundt. I den tredje sirkelen ligger fabrikkene som produserer varene. Det er relativt korte avstander, slik at distribusjon fra sirkel 3-2-1 foretas enkelt og raskt.

Dagen etter det første møtet tok Cameron Gowlett oss med ut i Istanbul. Vi fikk beskjed om å være ytterst forsiktig med å filme og ta bilder. Områdene vi skulle besøke tiltrekker seg ikke turister, og de som opererer der er lite interessert i at virksomheten skal dokumenteres. Derfor utstyrte vi oss med skjult kamera.

Planen var å følge Cameron, som en åpen kilde, mens vi samtidig jaktet på ulovlig piratvirksomhet med skjult kamera. Dersom det oppstod dialog mellom oss og noen av aktørene skulle vi utgi oss for å være forretningsmenn fra **Nicetrade**, mens Cameron skulle spille rollen som vår tolk. Selv om dette dobbeltspillet var ganske utfordrende skulle det vise seg å gi resultater.

(Les mer om valg av kameraløsninger under mellomtitler Fotometodikk lengre ned i rapporten)

Kun et steinkast fra turistattraksjonen Grand Bazaar var miljøet og atmosfæren forandret totalt. Fra å være turistvennlig, eksotisk og trivelig ble det plutselig bare kaos. Trillebårer med lass på lass av stabler med kasser av falske varer ble fraktet inn i lastebilene som stod på rekke og rad i gatene. Omfanget av falske varer var så stort at det var vanskelig å ta seg frem i gatene.

RING 2: I dette området finnes engros-leddet. Enorme mengder med falske varer.

I følge Gowlett var gaten vi nå var i, og gatene rundt, et sentrum for salg av større partier (engros) med falske sko og andre skinnprodukter. Vi observerte kopier fra alle slags tenkelige populære merkevarenavn som Nike, Adidas, Prada, Balenciaga og Versace.

Mens vi gikk videre nedover gatene som alle var fylt til randen av falske tekstilvarer, kunne man gradvis høre flere og flere maskiner fra de mange vinduene i bygårdene. Vi var nå på vei inn i selve fabrikkområdet der varene blir produsert.

Hundrevis av håndskrevne lapper var hengt opp på fasadene i dette området. Oversettelser viste at de søkes etter syere og fabrikkarbeidere. Kilder fortalte oss at det typisk er innvandrere og andre svakere stilte personer som tar disse jobbene.

For å sirkle oss inn på nøyaktig hvilke bygninger som produserte, rotet vi rundt i søppelkassene vi kunne finne. Der kunne vi finne tekstilrester med logo og merkevarenavn som Benetton og skinnrester fra Louis Vuitton. Man kunne nærmest forstå hvilke type produkt de ulike fabrikkene i nærområdet produserte kopier av i nåtid ved å se hva som lå i søpla.

RING 3: Tekstilrester fra falskproduksjon ledet oss til fabrikkene.

Vi bestemte oss for å gjøre et forsøk på å gå inn i en av de mindre lokalene der det lå rester fra Louis Vuitton-stoff i søpla utenfor, og hvor vi kunne mistenke at de stod og produserte falske vesker.

Dokumentere de syriske flyktingene

Da vi kom inn i butikken presenterte vi oss som forretningsmenn fra selskapet **Nicetrade**, som var på utkikk etter et større parti med vesker. Det skjulte kameraet som var festet på en knapp i skjorta fanget opp flere unge gutter på et bakrom i lokale som sto å sydde falske Louis Vuitton-vesker. Vi fikk beskjed om at de var syriske flyktinger.

Vi ble fort ført inn på et annet rom der forhandlingene startet. Vi viste frem nettsiden og logoen til **Nicetrade.no**. Vi spurte om vi kunne inngå et samarbeid som gjorde at de laget vesker som vi kunne selge via vår nettbutikk. Vi ble garantert heftig avkastning og hele forhandlingen ble dokumentert på video.

For å få bedre bilder av de syriske flyktingene ba vi om å se produksjonslokalet. Samtidig som vi fikk stoffprøver fikk vi dokumentert hvordan de unge guttene jobbet under kritikkverdige forhold.

Av hensyn til vår egen sikkerhet sa vi at vi måtte tenke på tilbudet vi fikk og forlot stedet. Med oss hadde vi både diverse stoffprøver og en ferdig veske, som vi endte opp med å bruke som rekvisitt i studio da saken ble sendt på TV 2 Nyhetene.

Samme dag fikk vi også sett og dokumentert flere andre bydeler som nesten utelukkende produserer og selger en spesiell type varer. I en av bydelene vi fant solgte de nesten bare falske bildeler. Også her har vi dokumentert alt med skjult kamera. Den reportasjen skulle gått i romjulen 2020, men ble utsatt på grunn av raset i Gjerdrum, men vil bli publisert tidlig i 2021.

Innelåst med pirater

Neste dag fant vi et annet område i Istanbul der de solgte mye medisiner og potensmidler. Vi holdt fast på strategien om å følge Cameron Gowlett som åpen kilde. Så fort vi kom i kontakt med selgere endret vi modus til "forretningsmenn" fra **NiceTrade**, med Gowlett som vår tolk.

Vi fikk mange tilbud om å kjøpe små doser og pakke med medisiner. Men vi ønsket å dokumentere større volum enn mange av gateselgerne hadde. Etter en stund fortalte en mann oss at han hadde et lager på et kontor i en bygård ikke langt unna. Vi hadde ikke mange sekunder på å mentalt evaluere risiko, og bestemme oss for om vi skulle trekke oss eller bli med.

Vi endte opp med å følge med opp i fjerde etasje i en blokk. Da vi satt oss ned inne på kontoret så vi at døren ikke hadde dørhåndtak på innsiden. Vi var låst inne, og det var ikke mulig å komme seg ut.

Mens vi satt på to stoler innerst i rommet, begynte selgerne å lete frem store mengder medisiner fra et skap i en stor kontorpult. Fra vår vinkel hadde vi ingen mulighet til å se hva som befant seg i skapet. Pulsens steg jo mer uoversiktlig situasjonen ble. Vi kunne ikke vite om selgerne hadde våpen eller andre skjulte trusler på andre siden av pulten.

Vår eneste sikkerhetsline på det tidspunktet var mobiltelefonen. Samtidig som vi googlet "Viagra" for å finne bilde av pakkene vi var på jakt etter, fikk vi sendt korte sms'er til Simen Askjer som filmet på utsiden av bygningen, og til reportasjeleder Niklas Lysvåg som var hjemme i Norge.

Innholdet i smsene var at dersom ikke vi kom ut fra bygget i løpet av de neste fem minuttene måtte de kontakte politi.

Selgerne, som ikke snakket engelsk, fortsatte å hente frem forskjellige type potensmidler og andre medisiner. De fortalte Gowlett at dette var ekte, originale varer. Ut i fra situasjonen følte vi ikke at vi hadde noe annet valg enn å kjøpe noen pakker Viagra, for så å komme oss ut av bygningen.

Da vi kom ut fra bygningen oppdaget noen i gatene kameraet til Simen Askjer. Da begynte det å bli amper stemning, og folk ropte ut "camera", "camera". Vi endte opp med å løpe fra stedet i frykt for å havne i bråk.

Pakkene vi kjøpte med Viagra tok vi senere med oss til Pfizers laboratorium i England for analyse. Det kommer vi mer tilbake til senere i rapporten.

(Les mer om dramatikken rundt at Simen Askjer ble avslørt med kamera under mellomtitler Fotometodikk lengre ned i rapporten)

Den hemmelige klokkebutikken

Neste dag brukte vi utelukkende undercover-metode for å få innsikt i salgskjedene. Vi tok utgangspunkt i en varekategori. Klokker. Målet var å finne de beste kopiene av luksusklodder. Det var også et mål å dokumentere at disse falske klokkene ble solgt til nordmenn, for så å bli videresolgt som ekte vare på Finn.no.

Vi møtte mange selgere i og rundt Grand Bazaar som åpent viste oss sine falske klokker. Men det var da vi fant selgere som opererte i det skjulte at det ble interessant.

Fremdeles under dekket av å være forretningsmenn søkte vi det beste av det beste. Gjennom tid og metodisk tilnærming, kom vi i kontakt med en mann som tok oss med bort fra de travleste områdene av Grand Bazaar til en helt vanlig klesbutikk. Gjennom klesbutikken, innerst i lokalet var det et stort speil. Bak speilet skjulte det seg en dør til en trapp. Trappen førte til en kjeller. Nede i kjelleren åpenbarte det seg en butikk som ved første øyekast får Urmaker Bjerke til å virke som en liten Narvesen kiosk. I tillegg til alt som ligger utstilt, kommer de med den ene koffertene etter den andre, fulle av forfalskninger av noen av verdens fineste klokkemerker.

Også her dokumenteres alt med skjult kamera. Han viser frem kopier som er så gode at det er nesten er umulig for vanlige folk å se forskjell. Selgeren finner også frem eske, ekthetsbevis, kvittering og til og med en egen Rolex-handlepose. Alt dette er også forfalsket. Han forklarer at vi kan velge hvilke urmaker det skal stå klokken er kjøpt hos på kvitteringen. På papiret han viser frem har de forfalsket logo og navnet til en anerkjent tysk urmaker, som faktisk finnes. Vi forteller at vi ønsker å kjøpe klokker for å selge de som ekte gjennom NiceTrade i Norge. Når han hører at vi ønsker å selge klokkene videre, gir han oss straks en bedre pris. Selgeren forteller at han har mange norske kunder som kjøper klokker regelmessig, og at senest dagen før hadde en nordmann kjøpt fire klokker av ham. Han fortalte at vi kunne bestille hva som helst av han og han kunne frakte klokkene med sporing til Norge.

Seansen ender med at vi dokumentere at vi kjøper en Rolex-klokke med eske, og all dokumentasjon på at den er "ekte".

5.3 Oslo, Norge - Klokkesvindlerne

Vi tok med oss Rolex-klokken vi kjøpte i Istanbul til Urmaker Bjerke i Oslo. Der åpnet de den og analysert både klokken, esken og ekthetsbevisene hos autoriserte urmakere på verkstedet. Ekspertene konkluderte med at mange nok hadde blitt lurt hvis man kun så på utsiden av klokken. Først da de åpnet baklokke så man stor forskjell på en ekte Rolex, og den vi hadde kjøpt. Folk flest åpner sjeldent baklokke på en klokke. Det er først når du ser innmaten at man skjønner det er lett å lure folk for veldig mye penger ved å selge en falsk klokke som ekte på for eksempel Finn.no.

Vi tok tidlig kontakt med klokke-entusiastene i Facebook-gruppen *Klokkeriet*. Gruppen har mer enn 60.000 medlemmer i Norge. De ville gjerne bidra i prosjektet. På den måten fikk vi mange

tips om folk som forsøkte å selge falske klokker som ekte på Finn.no. Vi kontaktet mange selgere og avtalte møter der vi utgav oss for interesserte kjøpere. Utstyrt med skjult kamera møtte vi flere selgere der vi konfronterte dem med at klokken var falsk. En endte opp med å løpe fra stedet. En annen endte opp med å erkjenne at klokken var falsk, og sa at i stedet for å prøve å selge den for 40 000 kroner, skulle han hjem å knuse den i biter med hammer.

5.4 Gøteborg, Sverige - 82 tonn falske kulelager

I forbindelse med sakskomplekset rundt falsk industri, dro vi til Gøteborg. Svensk kulelagerfabrik (SKF) er markedsledende på sitt felt. De inviterte oss til deres hovedkontor for å vise frem det de produserer. Kulelagre. De aller færreste tenker på det til daglig, men hver husstand har cirka 150 av disse.

Et kulelager sitter i alt som roterer. I kjøkkenviften og mobiltelefonen, i vaskemaskinen og i bilen. Norsk og verdens industri er også avhengig av disse. I alt fra t-baner og busser, til store maritime fartøy og atomkraftverk. I sitt hovedkvarter har de en egen utstilling av falske SKF-produkter som de har vært med på å beslaglegge. Det største enkeltbeslaget finnes i en egen lagerbygning på området; Å filme deler av det 82 tonn store beslaget med falske kulelagre ble et verdifullt visuelt element til reportasjene om falsk industri. SKF er et av få store internasjonale selskaper som mener det er viktig å få frem at sin egen merkevare blir kopiert, og at det kan få fatale konsekvenser.

5.5 Hongkong- Industri-forfalskning og agentene

Når et maritimt fartøy må ligge til kai, en t-bane som må stå stille, eller et kraftverk ikke er i operasjon, da er tid penger.

Når industridealer går i stykker, eller slutter å fungere, må private eller offentlige aktører legge ut reparasjonsjobben på anbud. Men hvilken garanti har man for at delene som skal erstattes er ekte? Det er ikke så enkelt når det ikke finnes én kjøper, og én selger. Det er ofte mellom 20-30 ledd i kjeden mellom disse. Produsent, formidlingsagenter, lager, distribusjon er eksempler på disse.

Pirat-delen av denne industrien har bygget opp store overskuddslagre av forfalskede deler, og kan i mange tilfeller levere raskere enn de autoriserte forhandlerne. Selv hevder at de at produktene deres er ekte.

Det er kjent at Kina er opprinnelsesland for store deler av denne kriminelle industrien. Derfor opptrer disse agentene ofte med "skallselskaper" f.eks i Hong Kong. Dette gjør de for å opptre med større troverdighet overfor potensielle kjøpere. I realiteten opererer disse fra fastlands-Kina.

I reasearch-fasen kom vi i kontakt med det svenske industriselskapet SKF (Svensk kulelagerfabrik) De gav oss eksempler på selskaper med flotte nettsider, som virket veldig troverdig og seriøse, men som SKF bekrefter at selger falske kulelagre. Et av de var **Eric Bearing**. Nettsiden er imponerende troverdig. (<https://www.ericbearings.com/>) Nederst på siden

står det at selskapet er basert i Hongkong. Vi prøvde lenge å få de i tale, men får ikke svar på verken telefon eller mail, så vi bestemmer oss for å dra til Hongkong for å komme i kontakt med dem.

Vi utstyret oss med skjult kamera og oppsøker adressen som selskapet oppgir på deres nettside. Inne i bygningen finner vi ingenting annet en navnet på hundrevis av selskaper som har bygningen som postadresse.

Avsløringen av at et så stort og "seriøst" selskap som Eric Bearing opererer med falsk adresse på sin egen nettside er en sterk indikasjon på at hele deres piratvirksomhet egentlig foregår over grensen, i fastlands-Kina.

5.6 Haag, Nederland - Europol

Det europeiske politisamarbeidet Europol har en viktig rolle i Europa/EØS med å bidra til å motkjempe organisert kriminalitet. De har også et slags unikt overblikk på hva som beveger seg i området, og bidrar med etterretningsinformasjon til landene.

For oss ble Europols Chris Van Steenkiste (Cluster Manager Counterfeiting) en viktig ekspertkilde på følgende:

- Den svarte økonomien rundt forfalskning er en økende trend i Europa.
- Europol mener bekjempelse av dette er en av disse viktigste måte å motvirke organisert kriminalitet på nå.
- Tap av hundretusenvise av arbeidsplasser og tapte skatteinntekter til statene.
- Mye god informasjon om, og tilgang på bilder og video, av falske airbags, bremseskiver og setebelter.

Sist, men ikke minst fikk vi kunnskap om hvor organiserte disse kriminelle er til å handle raskt, forutse trender og følge markedet. Et eksempel på det er Korona-pandemien, som skjedde kort tid etterpå; Da begynte kriminelle raskt å produsere falske korona-tester og medisiner. Norge fikk også mange av disse forsendelsene medio april 2020, mange av dem kom fra Kina.

5.7 Qingdao, Kina - 20 millioner falske Paracet

Kina er det landet i verden hvor det produseres desidert flest falske varer. Tilsammen står Kina og Hongkong for over 80 prosent av all verdens piratkopiering. Under hele prosjektperioden var det et stort mål for oss å komme inn i Kina for å dokumentere noe av omfanget. Alle journalister som har forsøkt å få pressevisum til Kina vet at ikke det er så enkelt. Å reise på vanlig turistvisum var av sikkerhetsmessige årsaker helt utelukket.

Vi brukte over ett år på å finne ut hvordan vi skulle klare å komme oss inn i landet. En av grunnene til at det er så vanskelig er at ett av mange visumkrav er at man må ha en skriftlig invitasjon fra kinesiske myndigheter, eller en representant fra et selskap i Kina. Personen som inviterer er ansvarlig for hva vi som journalister foretar oss mens vi er i landet.

I starten vurderte vi flere veier inn. En ide var å få invitasjon fra en kinesisk fotballklubb der det spilte norske spillere. En annen var å dekke en volleyballturnering. En tredje var å få en invitasjon fra et av de norske selskapene som opererer i Kina. Av etiske årsaker kunne vi ikke gå for noen av dem. Personen som i så fall hadde signert invitasjonen, ville stå ansvarlig for all annen journalistisk virksomhet som ikke var forhåndsgodkjent. Vi kunne dermed risikert at en av våre kilder måtte tåle sanksjoner som følge av våre handlinger.

Vi var i ferd med å gi opp å komme oss inn i landet, og begynte å diskutere hvordan det var mulig å komme seg utenom Kina i prosjektet.

Men så bød sjansen seg i forbindelse med et besøk næringsministeren skulle ha til Kina. I tillegg til å dekke besøket på vanlig vis, kunne vi gjøre slik vi alltid gjør ved reiser som dette - nemlig å gjøre egne opptak til andre saker.

Selv om det var en tur i regi av næringsdepartementet var det fortsatt masse frem og tilbake hvorvidt vi fikk pressevisum eller ikke. Vi måtte forhåndsbooke flybilletter og hotellovernattinger, fremskaffe flere titalls sider med dokumentasjon, brev fra TV 2s redaktør og ikke minst en detaljert plan om hva vi skulle gjøre de 10 dagene (max) vi evt fikk lov å oppholde oss i landet.

Etter søknaden om visum ble sendt inn, måtte vi stadig dra til passkontoret for å ettersende dokumentasjon som de etterspurte. Så sent som *dagen før* planlagt avreise fikk vi hente pass med godkjent pressevisum.

Slik fikk vi møtene med produsentene av falske medisiner

Det ble lange og effektive dager da vi først ankom Qingdao, Kina. Vi laget flere saker på NHD som vi sendte hjem og som gikk på luften. Resten av tiden gikk stort sett med til å benytte en metode og et verktøy som skulle bli helt avgjørende for våre avsløringer. **Aliexpress-appen**.

Aliexpress er en av de største, om ikke den største plattformen for internetthandel i verden. Enkelt forklart består den av små og mellomstore bedrifter, hovedsakelig i Kina, Hongkong, Singapore osv som tilbyr å selge eller å lage bokstavelig talt alt mulig. Her selges alt du kan tenke deg av ulike stoffer, våpendeler, industrideler, kjemiske ingredienser, mat, medisiner og ulike maskiner til å lage produkter.

Vi registrerte en brukerprofil gjennom selskapsinformasjonen og epostadressene til **NiceTrade** og dermed var det bare å sette i gang å søke. Ved å bruke søkeord som "pill", "drug", "drugs" og "medicine" fikk vi treff på hundrevis av tilbydere. Når vi i tillegg avgrenset søket etter geografisk avstand/nærhet fant vi ut hvilke produsenter som befant seg i området. Det var en rekke produsenter og fabrikker som produserte medisiner i, og rundt Qingdao. Vi brukte meldingstjenesten til Aliexpress-appen og fikk kontakt med flere. Deretter avtalte vi møte med to av dem.

“Its illegal for us to do that, but yes, we can make that”

Under møtene brukte vi samme metode som tidligere. Vi utga oss for å være forretningsfolk fra selskapet **NiceTrade**. Vi kledde oss i dress og hadde med laptop med nettbutikken fremme for å bygge troverdighet. I tillegg hadde vi med oss en pakke Paracet. Vi sa at vi ønsket at de skulle kopiere tablettene, esken, blisterforpakningen og pakningsvedlegget slik at det ville se helt ekte ut. De forsikret oss om at det ikke var noe problem, selv om de kom til å bruke andre ingredienser i tablettene. Hvilke ingredienser fikk vi aldri noe godt svar på, annet at de skulle bruke “kinesiske ingredienser”. Vi spurte også om de kunne forfalske klassifiserte legemidler, noe de også sa seg villig til. De erkjente også i møtet at kopiering av medisiner er forbudt i Kina, men at de kunne lage de falske tablettene likevel.

Vi begynte deretter å forhandle om pris og frakt til Norge. På et av møtene sa de at det laveste antallet falske Paracet vi kunne bestille var 20 millioner. Det kunne de frakte med fly eller båt til Norge uten problemer. Alle forhandlingsmøtene ble dokumentert med skjult kamera, samt lydopptak med mobiltelefon. Vi ba også om å få videoopptak fra fabrikkene tablettene skulle produseres i. Vi sa at vi trengte det for å kunne verifisere forholdene. Vi fikk tilsendt flere videoer tatt med mobilkamera som viste både pillepresser og maskiner som lager små esker til medisiner. Disse videoene og våre egne opptak fra forhandlingen ble senere til en avsløring om hvordan forfalskning av medisiner fungerer.

5.8 Sandwich, England - Pfizers laboratorium

7.mai 2019 dro vi til Sandwich i England for analysere Viagra-pakkene vi kjøpte i Istanbul i laboratoriet til Pfizer. Få journalister har fått lov å komme inn i det aller helligste på hos legemiddel-giganten. For å tillatelse til å komme på innsiden av laben måtte vi avlegge en 40 minutters “eksamen” i HMS.

Da vi kom oss inn i laboratoriet foretok labsjef Neville Broad en visuell analyse av esken, pakningsvedlegget, pillebrettet og selve viagra-pillen. Alt ble konstatert falsk.

I tillegg viste de oss en hel rekke andre av deres produkter de har funnet forfalskede versjoner av, over hele verden. 118 forfalskninger av deres legemidler er funnet både den illegale og den legale kjeden. Medisiner mot kreft, malaria, Parkinson og blodfortynnende var blant eksemplene på funn. Ingrediensene de har funnet i de falske medisinene er så farlige at de kan ta livet av mennesker umiddelbart.

Pfizer ønsket ikke å foreta kjemisk analyse av innholdet i tablettene vi kom med, fordi de anså disse som bevismateriale i en straffesak i Tyrkia. Tablettene analyseres nå av Statens Legemiddelverk.

5.9 Tromsø, Norge - Falske piller og guttene som døde.

Etter at vi kom hjem fra Kina ønsket vi å se nærmere på hvor stort problemet med falske medisiner er i Norge. Her brukte vi åpne kilder. God og langvarig kildepleie gjorde at vi fikk veldig god tilgang hos blant annet Tolletaten. Vi gjorde flere opptak og intervjuer med kilder på

Østlandets postterminal, som viser at det strømmer inn med falske medisiner til Norge hver eneste dag, med helt vanlig post.

Vi fikk også et godt kildenettverk innad i miljøet. Flere ganger intervjuet vi rusavhengige på gata i Oslo, som fortalte oss at hver pille de spiser er å gamble med livet som innsats, fordi det er så mye livsfarlige falske tabletter i omløp. Vi fikk også filmet flere falske piller.

I november kom lederen i Human narkotikapolitikk, Arild Knutsen med tips om at flere ungdommer hadde dødd i Tromsø som følge av å ha kombinert alkohol og falske beroligende tabletter. Det gjorde at vi kastet oss på fly til Tromsø og dekket dødsfallene som en pågående nyhetshendelse. Slike viktige tips ville vi ikke vært i posisjon til å få hadde det ikke vært for all tid vi la ned i bred kildepleie.

5.10 Fotometodikk

I planleggingen av opptakene til denne serien ble det tidlig tydelig at vi måtte utfordre tradisjonell fotometodikk. Vi skulle jobbe i land og i områder hvor pressefrihet står svakt, og overfor kriminelle som ikke ønsker fokus på sine aktiviteter.

Normalt sett benytter man *ett* kamera for å lage *én* sak, blant annet fordi man ønsker en "helhetlig look" til historien. I tillegg kan man litt enkelt si at kvaliteten på bildene er lavere, jo mindre kameraet er. Totalt benyttet vi åtte forskjellige kamera til serien, fra "knapphullskamera" via "turistkamera" til tradisjonelle skulderkamera.

Vi vurderte hvert enkelt opptak opp mot hvert enkelt kamera, hvor størrelse og funksjon spilte en vesentlig rolle.

I eksempelet "Europas piratvarehovedstad, Istanbul", hvor vi var på jakt etter forfalskere både av falske luksusgjenstander og medisiner, la vi opp en eksponeringsmetodikk. Det måtte vi fordi risikoen for å bli avslørt økte i takt med eksponering av kamera, og ifølge våre kilder ville det kunne bli farlig både for oss og det produktet vi skulle lage.

Vi startet derfor å gjøre de skjulte opptakene med "knapphullskamera" først, for så i løpet av de påfølgende dagene eskalere bruken av større (bedre) kamera.

Det viste seg å være en viktig strategi, for den siste opptaksdagen gikk det nesten galt.

Mens Finn Erik Robstad og vår hjelper, tidligere etterforsker Cameron Gowlett satt i forhandlingsmøte om falske medisiner, sto Simen Askjer ute på gaten med kamera. Etter kort tid begynte gjentagende stemmer å gå som et ekko gjennom den tett befolkede gaten. "kamera", "kamera" "kamera. Vi ble flagget.

En mann kommer bort til Askjer, og begynner å høylytt fortelle om hvor farlig det er å fotografere i denne gaten. Han nevner åpenlyst "black market", og hevder at selv politiet her ville bidratt til å lunsje journalister. Situasjonen oppleves som såpass truende at vi raskt bestemmer oss for å forlate området.

- “Anta at dere blir forfulgt”

En annen viktig strategi var å sikre at materialet vi laget ikke kom på feil hender. En stor del av vårt arbeid foregikk i land som Tyrkia og Kina, hvor pressefriheten er begrenset, og risikoen for represalier er større enn f.eks Norge.

Våre kilder ba oss å ta utgangspunkt i at myndigheter og andre kunne følge med på hva vi holdt på med, og mulig forsøke å stoppe oss.

Derfor ble det viktig å finne ulike metoder for å sikre at ikke innholdet gikk tapt.

Dette betød i hovedsak følgende:

- Gjøre opptak simultant på flere lagringsmedier
- Gjøre tilforlatelige, ikke-vesentlige opptak som lett kunne vises frem på oppfordring
- Fortløpende overføre råmateriale hjem til Norge via ulike løsninger
- Lagre materiale lokalt og fysisk på flere steder
- Bruk av virtuelle private nettverk
- Kryptering av data, informasjon og filflyt

Den totale mengden video- og lydopptak, dokumenter, rapporter, logger, tapelister, minnekort etc var dels enorm, og det satte vesentlig krav til systematisering og struktur.

6. Motstand

Det har ikke vært mangel på motstand i dette prosjektet. Som om ikke utfordringene rundt å skaffe pressevisum til Kina, overkomme journalist-fiendtligheten i Tyrkia, og å få kilder som absolutt ikke ønsker å snakke om piratkopiering til å stå frem var motgang nok, - så kom Covid-19 på toppen av det også.

Corona-situasjonen har gjort at det har tatt mye lengre tid å få publisert sakene enn vi hadde sett for oss. Fra å reise verden rundt ble vi plutselig satt på hjemmekontor i mars. Turer vi hadde planlagt ble avlyst. Vi hadde blant annet et sterkt ønske om å dra tilbake til Istanbul for å finne igjen de syriske flyktingene i “Louis Vuitton-fabrikken”, for å fortelle deres historier. Det har dessverre ikke vært mulig. Det har også vært utfordrende å lage sakene på materiale som er gjort før corona brøt ut. Det har vært krevende å formidle sakene uten at seerne stusser over at vi er i Kina, England, Tyrkia, Haag og Sverige når det ikke er lov å reise.

Reportasjeturene til både Tyrkia og Kina har også bydd på motgang. Det er to land som ikke liker journalister. Det merket vi godt. I Tyrkia ble vi nektet adgang til flere steder når vi hadde kamera åpenlyst. I Kina stoppet politiet et intervju vi gjorde med en kinesisk advokat på gaten, uten noe videre forklaring. Etter episoden med politiet ønsket ikke advokaten å medvirke i sakene allikevel. Det var helt åpenbart at hun følte seg truet og overvåket.

Det har også vært krevende å finne selskaper som ønsker å snakke om piratkopiering. Ingen av de varemerkene som blir kopiert oftest har ønsket å medvirke.

7. Kildegrunnlag og kildebehandling

Alle kildene vi har brukt som åpne kilder i prosjektet er etter vår vurdering troverdige. Vi har stort sett intervjuet norske og internasjonale statlige etater, og selskaper som har ønsket å snakke om piratkopiering. "Skurkene" har vi avslørt ved å bruke oppsøkende og konfronterende metoder.

Kildetilfanget har vokst organisk gjennom hele prosjektet. Kildepleie har vært avgjørende for den tilliten vi har fått, både i Norge men ikke minst i utlandet. Det har vært viktig for oss å følge opp kildene godt etter at sakene har blitt publisert for å sørge for at deres medvirkning ikke har skapt problemer for dem.

For vår egen sikkerhet, og våre kilders sikkerhet brukte vi "tomme" mobiltelefoner og datautstyr mens vi var i Kina. Vi anser det som svært sannsynlig at vi ble overvåket mens vi var der. Ved å bruke telefoner og dataer uten sensitiv informasjon sikret vi oss mot eventuelle hackingforsøk.

I redigeringen av reportasjene har vi vært nøye med anonymiseringen av både skurkene og ofrene. Vi har sladdet ansiktene og fordreid stemmene.

8. Etske problemstillinger

Det er alltid etiske vurderinger som må drøftes og veies nøye når man bruker skjulte metoder. Vår vurdering er at vi ville aldri ville kommet i en posisjon til å forhandle om å kjøpe falske Paracet/ falske Louis Vuitton-vesker uten **NiceTrade**. Vi hadde heller ikke kunne dokumentert det vi har gjort på noen annen måte. Vi var avhengig av skjult identitet som forretningmenn gjennom selskapet, og skjult kamera for å kunne avsløre virksomheten. Det juridiske i å opprette et selskap som faktisk ikke skal ha reell funksjon er ivaretatt og vurdert i samråd med TV 2s advokater.

9. Konsekvenser

Et av spørsmålene vi ønsket å få svar på i forbindelse med dette prosjektet er: Hva gjør norske myndigheter for å bekjempe denne type kriminalitet? Svaret er at det ser ut som de gjør svært lite. I løpet av prosjektperioden har ikke TV 2 funnet en eneste straffesak som omhandler piratkopiering. TV 2s innsynsbegjæringer (og purringer) på dette området til POD (Politidirektoratet) og Domstoladministrasjonen har foreløpig blitt avslått. Advokatene vi har snakket med kan ikke huske noen slik sak i rettsvesenet. Dette til tross for at nåværende justisminister Monica Mæland har uttalt at denne type kriminalitet skal sidestilles med narko og våpenkriminalitet, da hun var næringsminister.

I skrivende stund har flere private og statlige aktører, som for eksempel NACG (Norwegian anti counterfeit group), Tolletaten og flere politikere på stortinget tatt til orde for at det bør bli forbudt å kjøpe piratkopierte produkter i Norge. (Det er ikke forbudt å kjøpe falske varer til privat bruk i dag). De samme aktørene mener også at Norge, bør se til Danmark og Sverige, og få egne politiresurser til å i større grad kunne etterforske denne type kriminalitet. Den politiske

prosessen er satt i gang av blant annet Senterpartiets Emilie Mehl. Vi har i flere uker bedt justisminister Monica Mæland om et intervju om sakene vi har laget, men hun har foreløpig ikke stilt. Hennes begrunnelse har vært at hun ikke har tatt tid.

Vi ser frem til å følge opp ytterligere konsekvenser i tiden fremover.

10. Formidling

I en 2020-hverdag konsumerer brukere innhold på forskjellig måte. Ulike aldersgrupper bruker ulike plattformer, til forskjellige tider.

Vi har brukt mye tid på å tenke publiseringsløp og strategi med tanke på de ulike TV 2 plattformene. Målet vårt har hele veien vært å servere journalistikken til alle plattformer, og versjonere på en slik måte at det treffer brukeren på den platformen de benytter. Vi ønsket at det totale journalistiske produktet skal oppfattes som et plattformuavhengig "TV 2-produkt".

Totalt har vi publisert følgende saker til de ulike plattformene:

Antall VB/VB-pakker: **24** (Butt i butt VB i samme sending ikke telt med. De kommer i tillegg)

Antall toppsaker i 21 Nyhetene: **10**

Antall studiorigg/ live for TV2s flater i GMN, NK og Nyhetene: **12**

Antall nettartikler: **24**

Antall SOME-stories bilder og videoer på Facebook og Instagram: **16**

Antall sidevisninger: **2,33 mill**

Antall kommentarer: **1**

11. Publiseringsliste

Søndag 20.september 2020:

21 Nyhetene

“Verdens største kriminelle virksomhet”

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-2020-episode-264-1586361.html?showPlayer=true>

TV 2 MED SKJULT KAMERA:

🔍 På dette bakrommet lages din falske luksus-veske

ISTANBUL/OSLO (TV 2): Bryr du deg om at det du kjøper er en falsk kopi, eller ekte vare? Bli med TV 2 og piratjegere på innsiden av verdens største kriminelle virksomhet.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 20.09.2020, OPPDATERT 21.09.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11494616/>

MEKKA FOR FALSKE VARER: På Grand Bazaar i Istanbul i Tyrkia kan du finne falske varianter av en rekke merkevarer. Men hva risikerer du egentlig ved å kjøpe dem?
Foto: Simen Askjer / TV 2

Dette risikerer du ved å kjøpe fake-varer

Er det egentlig lov å kjøpe falske Ray-Bans eller en Louis Vuitton-veske, eller kan du bli straffet for det?

AV SIMEN ASKJER OG FINN ERIK ROBSTAD
PUBLISERT 20.09.2020, OPPDATERT 21.09.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11642001/>

- Er med på å finansiere terror

Advokat går hardt ut mot nordmenn som velger å kjøpe fake.

AV SIMEN ASKJER OG FINN ERIK ROBSTAD

PUBLISERT 20.09.2020, OPPDATERT 21.09.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11602498/>

Mandag 21. September

God Morgen Norge:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/god-morgen-norge/god-morgen-norge-2020-episode-139-1588210.html?showPlayer=true&chapterId=1088451>

Nyhetskanalen:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1587537.html?showPlayer=true>

21 Nyhetene:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-2020-episode-265-1587611.html?showPlayer=true>

TV2.no

 NyheterSporten Sumo Meny

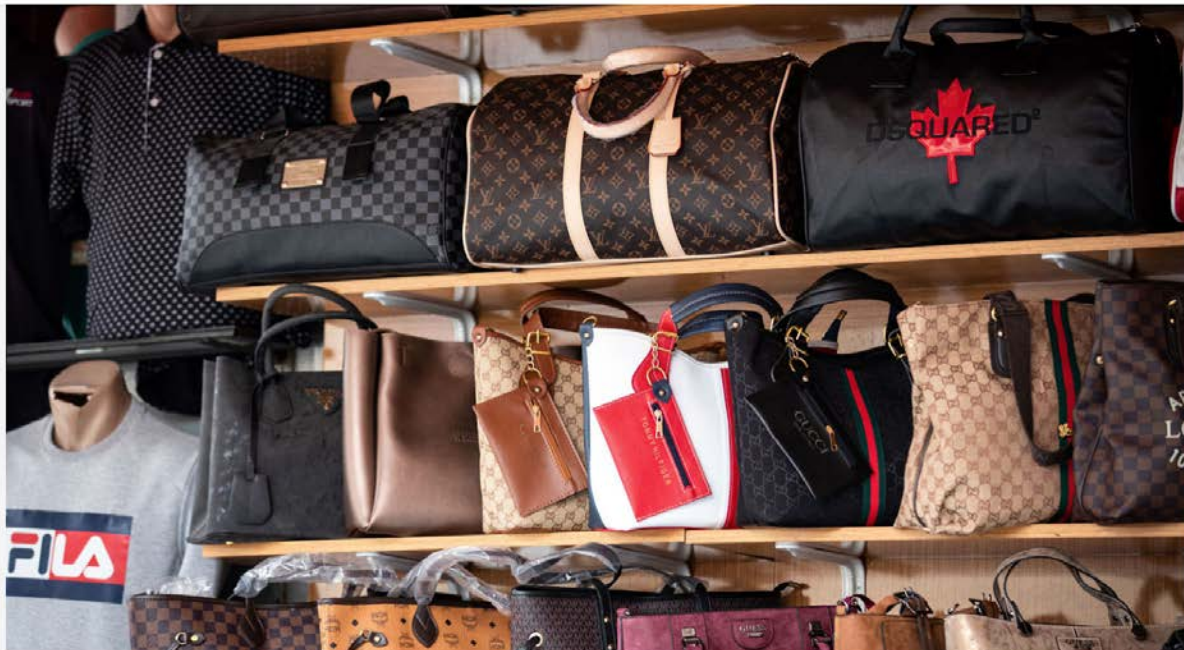
SPESIELL LUKT FØRTE TIL MILLIONBESLAG:

– Her er det mange som kunne blitt lurt

En spesiell lukt fra en pakke førte til mistanke hos tollerne på Oslo lufthavn i forrige uke. I forsendelsen fant de falske luksus-bukser verdt millioner, som skulle til en butikk i Oslo.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 21.09.2020, OPPDATERT 21.09.2020.

<https://www.tv2.no/a/11653271/>

FAKE: Selv om mange kopier er gode, er det visse ting som kan avsløre om en vare er fake. Her fra Grand Bazaar i Istanbul, Tyrkia Foto: Simen Askjer / TV 2

7 Slik oppdager du om en vare er falsk

Piratkopiering er verdens største kriminelle virksomhet, og det finnes knapt et eneste produkt som ikke blir forfalsket. Her er ekspertenes råd for å forhindre at du blir lurt.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 21.09.2020

<https://www.tv2.no/a/11656437/>

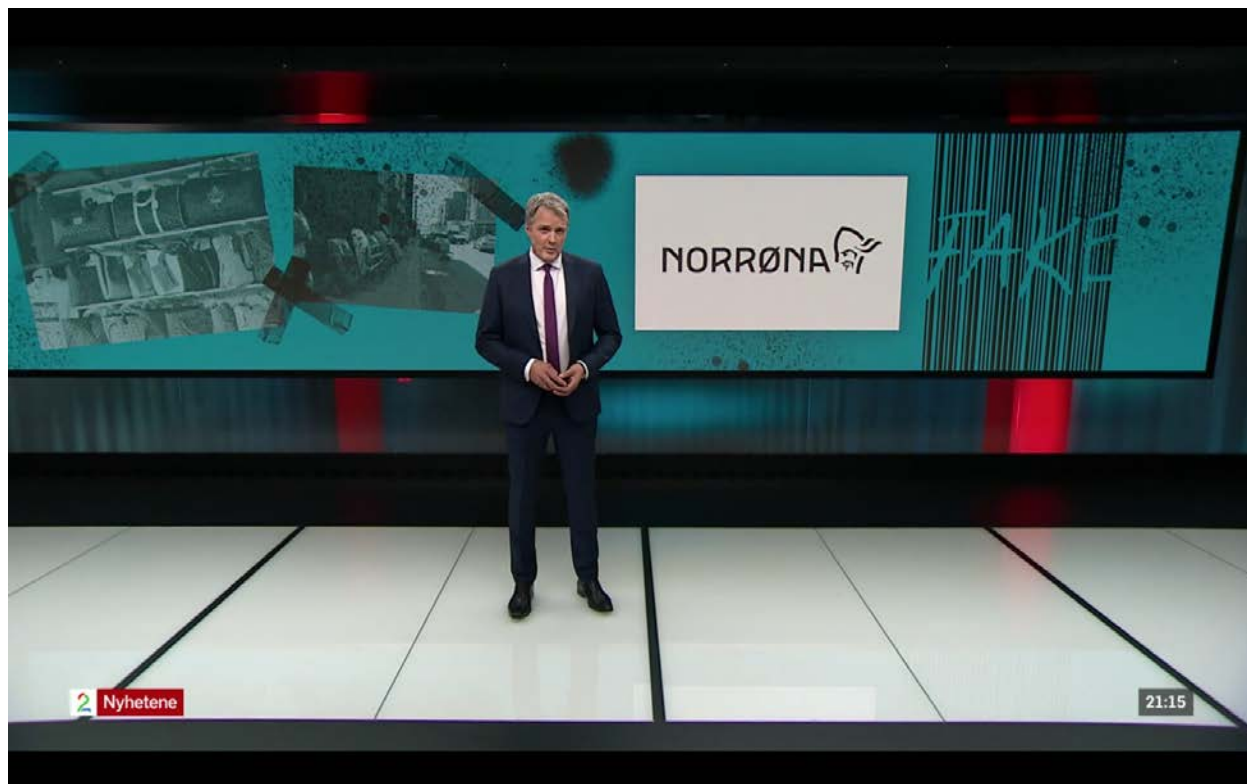
Tirsdag 22. September

Nyhetskanalen

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1587514.html?showPlayer=true>

21 Nyhetene

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1587547.html?showPlayer=true>

Søndag 27.September (Klokker)

21 Nyhetene:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/21-nyhetene-2020-episode-271-1587540.html?showPlayer=true>

TV2.no

Spesialutgave. (Gjennomsnittlig lesetid 8:40)

<https://www.tv2.no/spesialer/nyheter/klokkebransjens-bakside-ekte-eller-fake>

Noen har drømt om den i mange år, andre har spart og spart. Så skal det endelig skje. Fra før er alt fra detaljer i urverket til selve utformingen nøye utvalgt, utallige bilder av klokken er studert og beundret. For mange er dette mer enn bare en klokke, det er en belønning, noe man har jobbet mot, et symbol eller bare en litt dyr hobby.

BJERKE: Daglig leder og urmakermester Halvor Bjerke. Foto: Simen Askjer/TV 2/Privat

Klokkeeksperten arvet 200 år gammel luksusklokke – så kom sjokkbeskjeden

I mange år trodde Halvor Bjerke at lommeuret fra 1800-tallet som var arvet fra faren var fra luksusmerket Breguet. Så kontaktet han fabrikkene.

<https://www.tv2.no/nyheter/11670761/>

Mandag 28. September

[TV2.no](https://www.tv2.no)

 Sporten Sumo **Meny**

NORGES STØRSTE KLOKKEFORUM ADVARER:

🔍 – Folk betaler masse penger for søppel

Klokkeinteressen er rekordhøy i Norge. Samtidig merker Facebook-gruppen Klokkeriet med over 60 000 medlemmer stadig flere svindelforsøk der falske klokker selges som ekte.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 28.09.2020, OPPDATERT 28.09.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11671451/>

Nyhetskanalen

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1589847.html?showPlayer=true>

21 Nyhetene

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/21-nyhetene-1589843.html?showPlayer=true>

Tirsdag 29. September

God Morgen Norge

<https://sumo.tv2.no/nyheter/god-morgen-norge/god-morgen-norge-2020-episode-145-1590027.html?showPlayer=true&chapterId=1089399>

Nyhetskanalen:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-2020-episode-272-1589740.html?showPlayer=true>

Lørdag 10. Oktober

Nyhetskanalen:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetsmorgen/nyhetsmorgen-2020-episode-81-1590922.html?showPlayer=true>

TV2.no

 Nyheter

Sporten Sumo **Meny**

Skulle avsløre falske klokker: – Jeg ble holdt fanget i butikk

Skulle avsløre falske klokker: – Jeg ble holdt fanget i butikk

ISTANBUL (TV 2): Advokat Yasemin Kenaroglu føler seg som «en ridder uten sverd, skjold og rustning» i krigen mot verdens største kriminelle virksomhet. Hun har selv fått oppleve hvor farlig piratvarebransjen er.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 10.10.2020, OPPDATERT 10.10.2020.

<https://www.tv2.no/a/11680968/>

Mandag 12. Oktober

21 Nyhetene

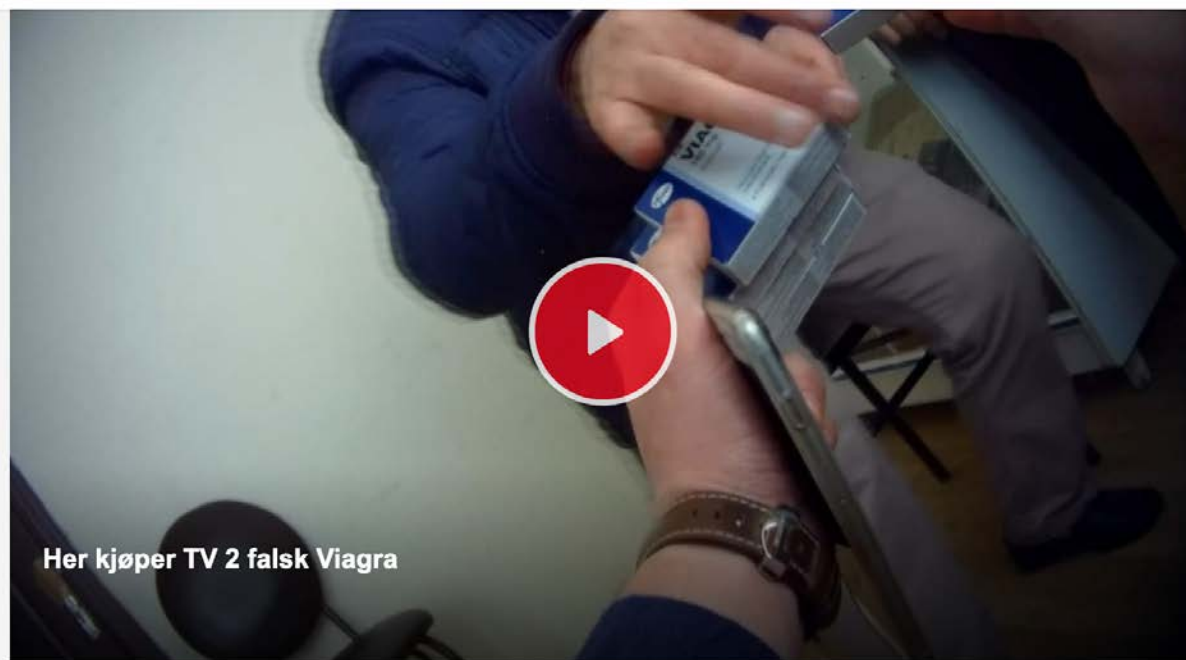

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/21-nyhetene-1591329.html?showPlayer=true>

TV2.no

 Nyheter

Sporten Sumo **Meny**

Her kjøper TV 2 falsk Viagra

- Folk aner ikke hvor farlig dette er

Veimaling, ecstasy og rottegift er blant ingrediensene medisinprodusenten Pfizer har funnet i piratkopierte versjoner av en rekke av deres medisiner.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 12.10.2020, OPPDATERT 12.10.2020.

<https://www.tv2.no/a/11498602>

Tirsdag 13. Oktober

God Morgen Norge:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/god-morgen-norge/god-morgen-norge-2020-episode-155-1595302.html?showPlayer=true&chapterId=1090855>

Nyhetskanalen

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1592008.html?showPlayer=true>

(Gjest Nyhetskanalen med Joachim Henriksen fra Pfizer kl 07.05 (studio 8) Denne mangler vi ;(
Finnes ikke på Sumo heller.

[TV2.no](https://www.tv2.no)

 Nyheter

Sporten Sumo [Meny](#)

Syke kjøper livsfarlige piratkopierte medisiner i Norge

FALSKE MEDISINER STRØMMER INN TIL NORGE:

Syke kjøper livsfarlige piratkopierte medisiner i Norge

Mange nordmenn kjøper legemidler på internett eller andre steder enn norske apotek og sykehus. De tar en stor helserisiko, advarer Legemiddelverket.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER

PUBLISERT 13.10.2020, OPPDATERT 13.10.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11704931/>

Søndag 18. Oktober

21 Nyhetene

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-2020-episode-292-1601403.html?showPlayer=true>

TV2.no

 Nyheter

Sporten Sumo **Meny**

TV 2 MED SKJULT KAMERA I KINA:

Her tilbyr de TV 2 å lage 20 millioner potensielt livsfarlige tabletter

QINGDAO/KINA/OSLO: Bli med på innsiden av den kriminelle industrien, når TV 2 utgir seg for å være kjøper av falske medisiner i landet som produserer flest falske varer i verden; Kina.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 18.10.2020, OPPDATERT 18.10.2020.

<https://www.tv2.no/a/11695817/>

Mandag 19. Oktober

Nyhetskanalen:

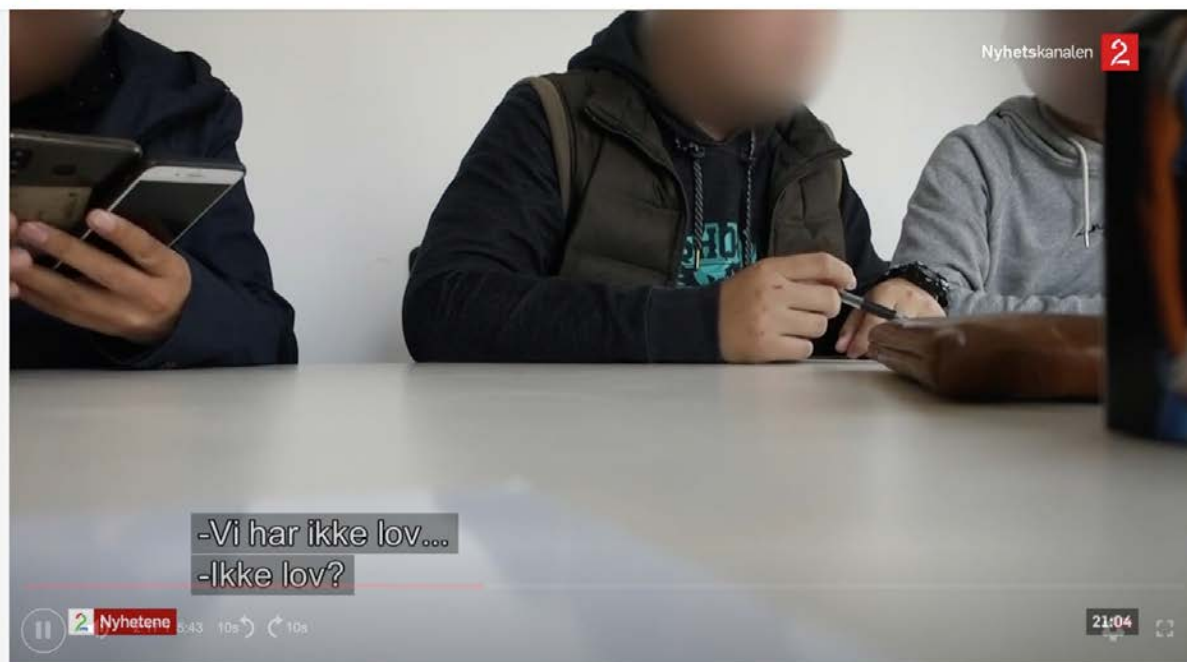
<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1593461.html?showPlayer=true>

- Gjesterigg kl 09.00 Med Finn Erik og Kai Mjaanes, Direktør Nomvec.

TV2.no

 Nyheter

Sporten Sumo **Meny**

Skremt etter TV 2-avsløring: – Man kan dø umiddelbart

Legemiddelverket er skremt over TV 2s avsløring, som viser hvor enkelt kinesiske produsenter gikk med på å piratkopiere Paracet med helt andre ingredienser enn originalen har.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 19.10.2020, OPPDATERT 20.10.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11714191/>

BESLAG: Sprøyter, og det ulovlige legemiddelet Melanotan ble stopept av tollerne på Østlandsterminalen. Foto: Simen Askjer / TV 2

LEGEMIDDELVERKET ADVARER:

🔍 – 35.000 ulovlige nettbutikker

Nordmenn kjøper potensielt farlige legemidler fra ulovlige nettbutikker. Omfanget er så stort at Legemiddelverket advarer.

AV SIMEN ASKJER OG FINN ERIK ROBSTAD
PUBLISERT 19.10.2020

<https://www.tv2.no/nyheter/11604657/>

Kronikk Børmer: <https://www.tv2.no/mening-og-analyse/11720513/>

21 Nyhetene

- <https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1593456.html>

Torsdag 22. Oktober

21 Nyhetene

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-2020-episode-296-1594243.html?showPlayer=true>

Fredag 23. Oktober

Nyhetskanalen

- FakeNarkoSK

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1594504.html>

Oslo flommer over av falske piller

OSLO FLOMMER OVER AV FALSKE PILLER:

🔍 - Hver pille er å gamble med livet

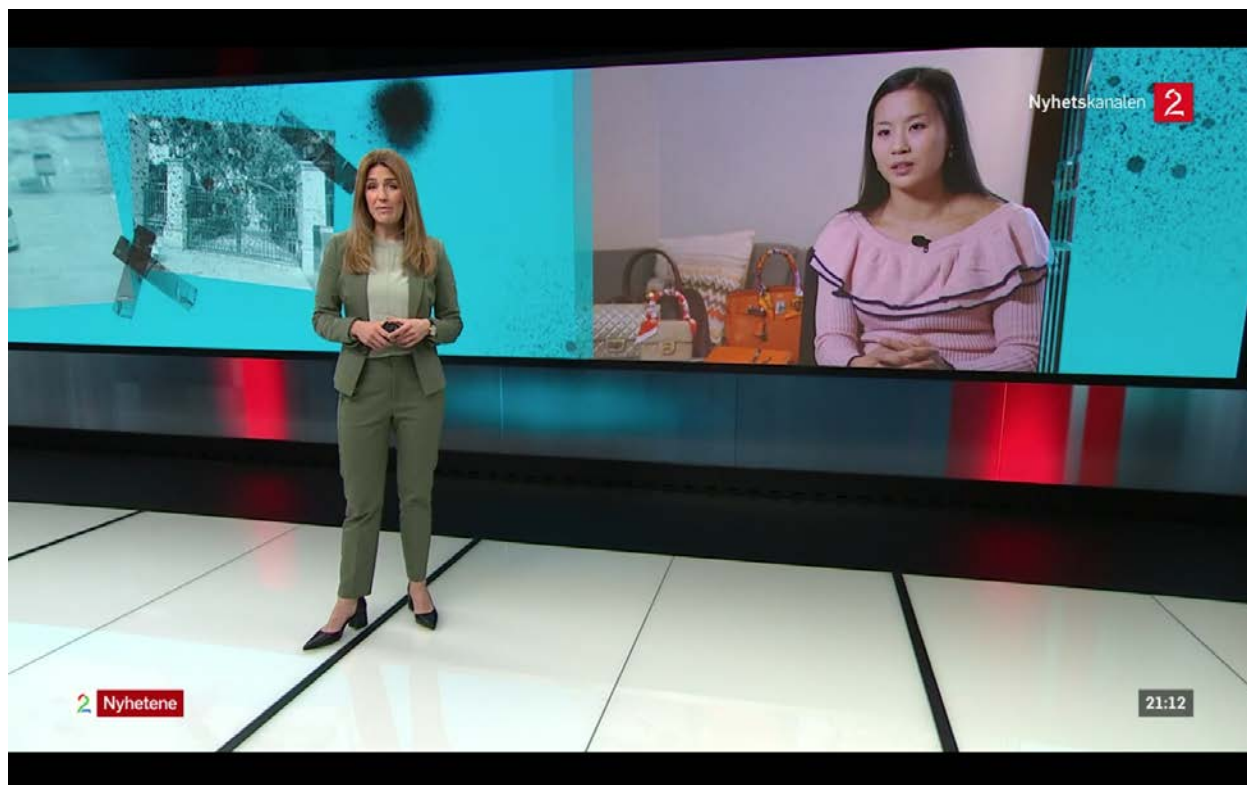
Falske piller florerer i hovedstaden, Mange i rusmiljøet er livredde for hva neste dose egentlig inneholder, og gambler med livet hver gang de inntar noe de er avhengige av for å fungere i hverdagen.

AV FINN ERIK ROBSTAD, SIMEN ASKJER, TRULS AAGEDAL (FOTO) OG ERLEND SØRBØ (FOTO)
PUBLISERT 23.10.2020, OPPDATERT 23.10.2020.

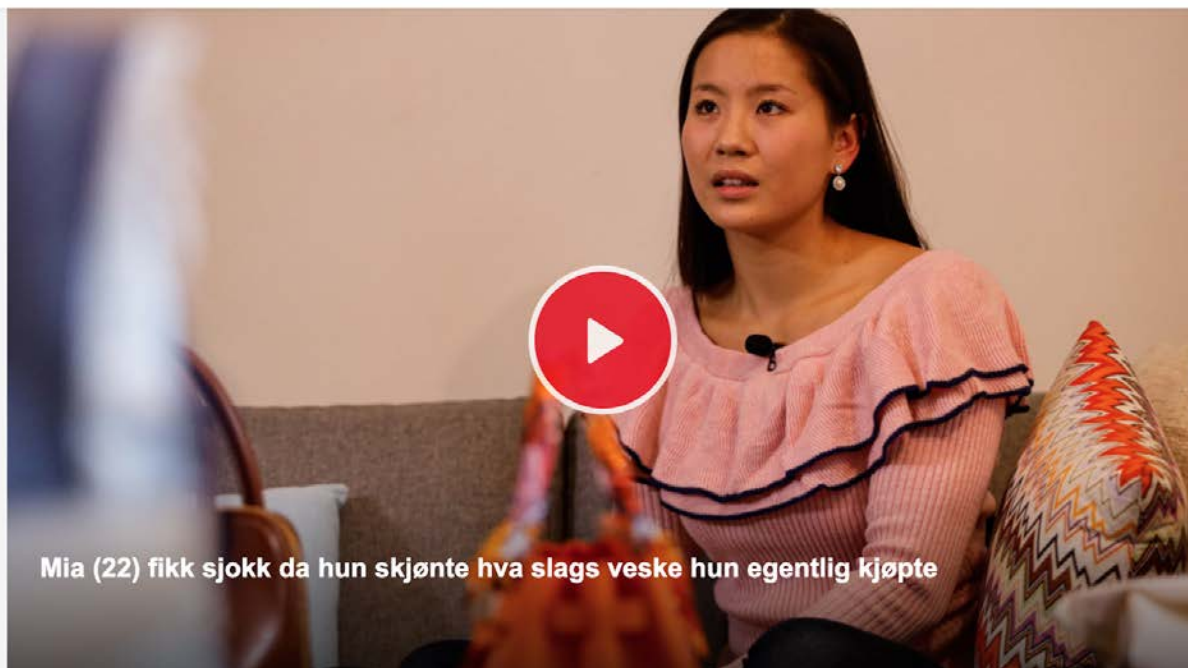
<https://www.tv2.no/nyheter/11710298/>

Søndag 25. oktober

21-Nyhetene

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-2020-episode-299-1594982.html?showPlayer=true&chapterId=1092633>

Kjøpte luksusveske til 23.500 - så kom sjokkbeskjeden

Mia Hærum (22) trodde hun gjorde alt rett da hun kjøpte en brukt Chanel-veske til 23.500. Først etter flere måneders bruk gikk det opp for henne hvor mye penger hun hadde tapt.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 25.10.2020, OPPDATERT 26.10.2020.

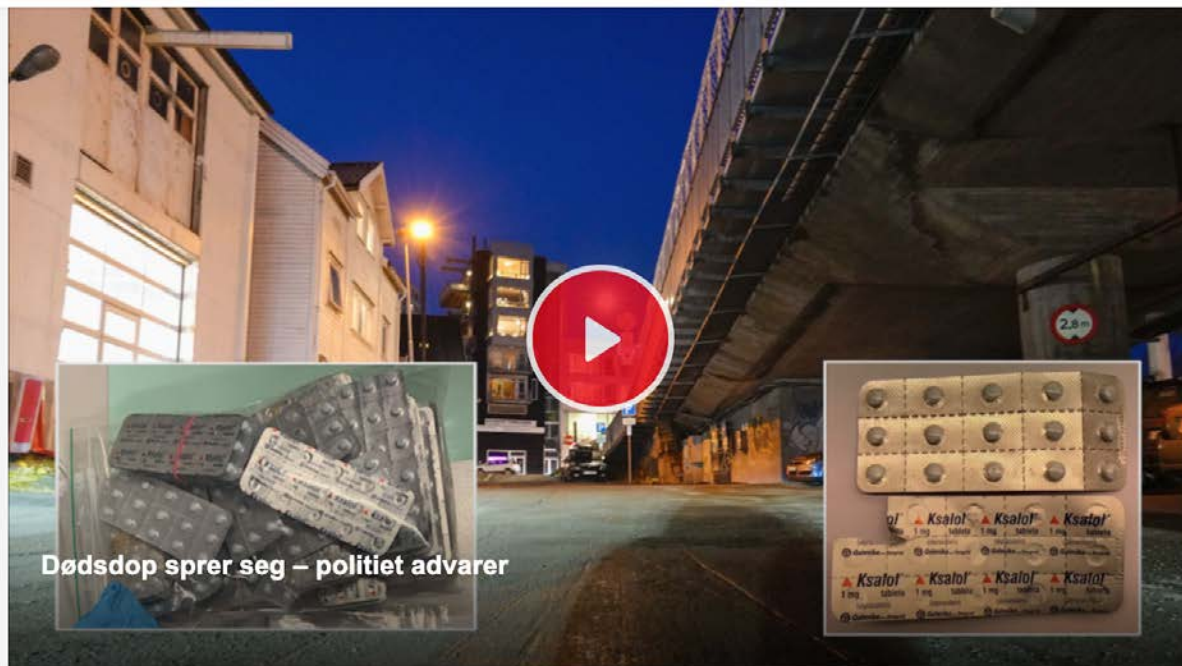
<https://www.tv2.no/nyheter/11730075/>

Onsdag 11.november

21-Nyhetene

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-2020-episode-316-1600146.html?showPlayer=true>

Dødsdop sprer seg – politiet advarer

DØDSDOPET SPRER SEG:

Fem personer pågrepet og 1700 piller beslaglagt etter tre dødsfall

I løpet av den siste måneden har 1700 piller blitt beslaglagt i Harstad. Samme type piller blir knyttet til tre dødsfall i Tromsø den siste uken.

AV TOBIAS KVALVIK HENRIKSEN (TROMSØ), FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 11.11.2020, OPPDATERT 11.11.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11771144/>

Torsdag 12.november

Nyhetskanalen:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/-1600427.html?showPlayer=true>

21 Nyhetene

TromsoPiller

LIVSFARLIG: Ifølge politiet anses Ksalol som særdeles farlig og knyttes til tre nylige overdosedødsfall. Foto: Politiet / NTB Foto: Politiet

TAR LIVSFARLIGE FALSKE PILLER I STEDET FOR HASJ:

Frykter dødspillene vil ta flere liv

Rusmiljøet i Tromsø peker på hasj-tørke som en av årsakene til at minst tre unge menn har dødd den siste tiden etter å ha inntatt falske piller merket med Ksalol. De livsfarlige pillene sprer seg nå rundt i landet, og mange frykter at flere dødsfall vil komme.

AV FINN ERIK ROBSTAD, SIMEN ASKJER OG TOBIAS KVALVIK HENRIKSEN (TROMSØ)
PUBLISERT 12.11.2020. OPPDATERT 12.11.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11773545/>

Søndag 15.november

21 Nyhetene:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-21-00-1610222.html?showPlayer=true>

REKORDBESLAG: Tollerne har gjort norgeshistoriens største beslag av tabletter med narkotisk innhold i post. Foto: TV 2

HISTORIENS STØRSTE PILLEBESLAG PER POST

Her finner tollerne 20.000 dødspiller i posten

Tolletaten har gjort et rekordbeslag av piller på vei inn til Norge. Samme type piller mistenkes å ha tatt tre unge liv i Tromsø.

AV SIMEN ASKJER OG FINN ERIK ROBSTAD
PUBLISERT 15.11.2020, OPPDATERT 16.11.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11774474/>

Mandag 23. november

21 Nyhetene:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/21-nyhetene-2020-episode-328-1603578.html?showPlayer=true>

TV2.no

Bakmann avslører pillesalg i Norge

🔍 Kjøpte piller på gata – våknet opp i ukjent kjeller

Han har fast jobb, bolig og vært nykter i fem år. Nå frykter han at neste pille av tablettene han er avhengig av skal føre han inn i døden.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER
PUBLISERT 24.11.2020

<https://www.tv2.no/nyheter/11790023/>

Torsdag 10. desember

Tv2.no:

Sporten Sumo **Meny**

PÅGRIPES: Her blir en av de 667 personene pågrepet i den store aksjonen mot falske medisiner. Foto: Europol

Har beslaglagt falske legemidler for 800 millioner kroner

Falske legemidler og dopingmidler til en verdi av 800 millioner norske kroner er blitt beslaglagt i en diger aksjon i hele Europa.

AV INGVILL DRÆGNI OG FINN ERIK ROBSTAD
PUBLISERT 10.12.2020, OPPDATERT 10.12.2020.

ANNONSE

<https://www.tv2.no/nyheter/11830012/>

Mandag 28. desember

21 Nyhetene:

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/21-nyhetene-2020-episode-363-1613861.html?showPlayer=true>

TV2.no:

 NyheterSporten Sumo **Meny**

SJOKKFUNN ETTER RAZZIA:

Her går politiet til aksjon: – Det er et trist syn

GØTEBORG/HONG KONG/OSLO: Produkter både norsk og internasjonal industri er helt avhengig av forfalskes over en lav sko. TV 2 fikk bli med da politiet slo til mot en av aktørene bak.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER

PUBLISERT 28.12.2020, OPPDATERT 28.12.2020.

<https://www.tv2.no/nyheter/11500123/>

Tirsdag 29. desember

18.30 Nyhetene

FakeJotun

<https://sumo.tv2.no/nyheter/nyhetene/nyhetene-2020-episode-364-1621110.html?showPlayer=true>

TV2.no

FORFALSKE: Norske Jotun blir piratkopiert over store deler av verden. Foto: Jotun

Norske Jotun piratkopieres over hele verden

Falsk maling i falske Jotun-spenn, som ikke holder den kvaliteten produktet skal, skaper utfordringer for Jotun. Forfalskningene kan svekke omdømmet til det norske industriselskapet, som igjen gir økonomiske konsekvenser.

AV FINN ERIK ROBSTAD OG SIMEN ASKJER

PUBLISERT 31.12.2020, OPPDATERT 31.12.2020.

<https://www.tv2.no/a/11827536/>